

Økonomiudvalgets betænkning

over

Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af

Københavns Kommunes regnskab for 2008

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

1. Indledning	1
2. Økonomiudvalgets indstilling om regnskabet for 2008	3
3. Revisionsudvalgets behandling af revisionsberetningen for 2008	4
4. Revisionsudvalgets behandling af 2 resterende sager vedrørende regnskabet for 2007 samt Økonomiudvalget indstilling hertil	9

Bilag:

Bilag 1. Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008. Revisionsberetningen indeholder udvalgenes beslutningsprotokoller med direktoratets revisionsbemærkninger og udvalgenes besluttede foranstaltninger.

Bilag 2. Oversigt over revisionsbemærkninger og udvalgenes besluttede foranstaltninger.

Bilag 3. Kommentarer fra Økonomiudvalget og de stående udvalg til Revisionsdirektoratets revisionsberetning for 2007 mv.

Bilag 4. Revisionsprotokollat nr. 15/2008 af 2. november 2009 om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på beskæftigelsesområdet.

1. Indledning

Revisionsdirektoratet afgav den 14. september 2009 til Borgerrepræsentationen beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 (revisionsberetningen). Revisionsberetningen indeholder udvalgenes beslutningsprotokoller med direktoratets revisionsbemærkninger og udvalgenes besluttede foranstaltninger.

Behandlingen af revisionsberetningen er sket efter Borgerrepræsentationens retningslinier af 4. december 1997.

Borgerrepræsentationen vedtog på sit møde den 29. oktober 2009 at oversende revisionsberetningen til Økonomiudvalget.

Økonomiudvalget har til opgave at foranledige, at der sker en besvarelse af Revisionsdirektoratets revisionsbemærkninger til årsregnskabet – både for så vidt angår bemærkninger til forvaltningen under Økonomiudvalget og under de stående udvalg. Økonomiudvalget skal afgive en revisionsbetænkning med indstilling om regnskabet til Borgerrepræsentationen.

Revisionsudvalget – nedsat i henhold til styrelseslovens § 17, stk. 4, – har til opgave at foretage det forberedende arbejde i forhold til Økonomiudvalgets behandling af revisionsberetningen.

Borgerrepræsentationen har blandt sine medlemmer valgt følgende til Revisionsudvalget:

Jesper Christensen, formand

Peter Schlüter, næstformand

Jens Kjær Christensen

Bjarne Fey

Finn Rudaizky

Monica Thon

AnneVang

Revisionsudvalget har behandlet Revisionsdirektoratets beretning. Behandlingen har tillige omfattet de kommentarer, som Økonomiudvalget og de stående udvalg har knyttet til beretningen.

Udvalget har endvidere behandlet 2 sager, som af tidsmæssige grunde ikke kunne optages i revisionsbetænkningen vedrørende regnskabet for 2007.

Sekretariatsforretningerne for Revisionsudvalget er varetaget af Intern Revision.

2. Økonomiudvalgets indstilling om regnskabet for 2008

Økonomiudvalget afgiver på grundlag af Revisionsudvalgets forberedende arbejde følgende indstilling til Borgerrepræsentationens beslutning med hensyn til de af Revisionsdirektoratet fremsatte revisionsbemærkninger til regnskabet og godkendelsen af regnskabet for 2008:

Udvalgenes besluttede foranstaltninger i anledning af Revisionsdirektoratets revisionsbemærkninger og Københavns Kommunes regnskab for 2008 godkendes.

Økonomiudvalget, den 1. december 2009

Ritt Bjerregaard

Klaus Bondam

Jakob Hougaard

Mikkel Warming

Mogens Lønborg

Pia Allerslev

Bo Asmus Kjeldgaard

Anne Vang

Jesper Christensen

Ikram Sarwar

Manu Sareen

Trine Schaltz

Carl Christian Ebbesen

3. Revisionsudvalgets behandling af revisionsberetningen for 2008

1. Ifølge revisionsberetningen har Revisionsdirektoratets revision givet anledning til bemærkninger af en sådan væsentlighed og karakter, at der er taget forbehold i revisionspåtegningen på kommunens samlede årsregnskab 2008.

Forbeholdet om forvaltningernes utilstrækkelige regnskabsmateriale til væsentlige balanceposter i årsregnskab 2008 er uddybet i årsrevisionsprotokollaterne til kommunens udvalg.

Som resultat af den udførte revision vil direktoratet, såfremt Borgerrepræsentationen godkender det foreliggende årsregnskab, forsyne det med følgende revisionspåtegning:

"Til Københavns Borgerrepræsentation.

Vi har revideret regnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2008, der aflægges efter den kommunale styrelseslov.

Københavns Kommunes ansvar for årsregnskabet

Københavns Kommune har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med de kommunale regnskabsregler. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det Københavns Kommunes ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vor revision. Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt

planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Københavns Kommunes udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Københavns Kommunes interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere efterprøves det, om forvaltningen af midlerne er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkelig og egnet som grundlag for vor konklusion.

Forbehold

Københavns Kommune har i et rammebilag af 19. november 2008 om Regnskab i

årets løb fastlagt de regnskabskrav, som kommunens forvaltninger skal opfylde vedrørende afstemning og specifikation af balancekontiene i årsregnskabet. Regnskabskravene omfatter beskrivelse af forretningsgange, udarbejdelse af forskellige oplysninger til regnskabsspecifikationerne, tilvejebringelse af ekstern og intern dokumentation samt dokumentation for udførte ledelsestilsyn.

Vi har som følge af forvaltningernes – herunder især Socialforvaltningens og Teknik- og Miljøforvaltningens – utilstrækkelige regnskabsmateriale ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for flere væsentlige balanceposter i

årsregnskabet. Det er ikke praktisk muligt for os at give oplysning om den beløbsmæssige indvirkning på kommunens årsregnskab.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet – bortset fra virkningen af det i forbeholdet anførte – giver et retvisende billede af Københavns Kommunes aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2008 samt af resultatet af Københavns Kommunes aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2008 i overensstemmelse med den kommunale styrelseslov."

2. Økonomiudvalget godkendte den 15. september 2009 Økonomiforvaltningens indstilling om besvarelse af Revisionsdirektoratets bemærkninger vedrørende revisionen af Københavns Kommunes regnskab og Økonomiudvalgets regnskab for 2008. Økonomiforvaltningen har følgende kommentarer til forbeholdet:

a. Økonomiforvaltningen anerkender, at kommunens balancekonti ikke i alle tilfælde foreligger i afstemt stand. Problemstillingen gav allerede i 2008 anledning til at igangsætte et omfattende arbejde med det mål at forbedre korrektheden og informationsværdien af balancen. Revisionsdirektoratet omtaler dette som "et meget tilfredsstillende initiativ" i revisionsprotokollatet.

b. Økonomiforvaltningen finder dog, at det omtalte forbehold vedr. det samlede regnskab er ukonkret, idet det ikke er angivet hvor mange balancekonti, som ikke er afstemt og

specificeret i henhold til kommunens regnskab. Endvidere er det ikke oplyst, hvad den eventuelle likviditetsmæssige indvirkning er på kommunens regnskab.

c. Økonomiforvaltningen har derfor bedt Revisionsdirektoratet, Intern Revision og Deloitte om, at vurdere balancekontiene opdelt på kategorier (med særlig vægt på tilgodehavender) og opgøre den eventuelle likviditetsmæssige indvirkning på kommunens regnskab af den manglende afstemning af balancekonti i kommunen samt komme med eventuelle anbefalinger til initiativer på området. Den endelige vurdering forventes at foreligge ultimo september.

Den nævnte endelige vurdering og Økonomiudvalgets beslutning i denne anledning forelå ikke, inden Revisionsudvalgets afsluttende behandling af udkastet til revisionsbetænkning.

Revisionsudvalgets afsluttende kommentarer til revisionen af 2008-regnskabet

3. Revisionsudvalget har noteret sig, at Revisionsdirektoratet også for 2008-regnskabet har set sig nødsaget til at udtrykke et forbehold for visse dele af årsregnskabet. Forbeholdet kan henføres til en manglende overholdelse af Københavns Kommunes regnskabskrav for behandling af balancekonti.

Revisionsudvalget forudsætter, at det ikke fremover er nødvendigt at udtrykke et forbehold rettet mod årsregnskabet som følge af manglende implementering af regnskabskrav.

Revisionsudvalget har i bilag 2 til betænkningen udarbejdet en systematisk oversigt over samtlige revisionsbemærkninger – som Økonomiudvalget i henhold til styrelsesloven skal foranledige besvaret – og de foranstaltninger, som udvalgene har godkendt at iværksætte i anledning heraf. Der er således ikke søgt foretaget en kategorisering af revisionsbemærkningerne, og Revisionsudvalget har udelukkende påset, at der er besluttet korrigerende foranstaltninger.

På baggrund af bilag 2 vil revisionsudvalget fremdrage to væsentlige tværgående forhold:

- Revisionsudvalget har noteret sig, at der på tidspunktet for afgivelsen af beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 fortsat resterer en

række væsentlige regnskabsmæssige problemstillinger. Der er således ikke i alle forvaltninger implementeret effektive afstemnings- og kvalitetssikringsprocesser med henblik på at sikre, at væsentlige regnskabsmæssige fejl identificeres og korrigeres, forinden regnskabsperioden afsluttes.

Det er efter Revisionsudvalgets opfattelse af overordentlig stor betydning, at det allerede igangsatte arbejde i Økonomiforvaltningens regi med at operationalisere og tydeliggøre kommunens regnskabsmæssige regelsæt videreføres og intensiveres.

- Revisionsudvalget har tillige noteret sig, at forretningsgangene, der understøtter udbetalinger til borgerne, fortsat bør forbedres. Revisionen af udvalgte stikprøver på visse af de sociale og beskæftigelsesmæssige regnskabsområder viser således fortsat en høj fejlandel af sager med udbetalings- og refusionsmæssig betydning.

Revisionsudvalget har konstateret, at udvalgenes besluttede foranstaltninger i anledning af de afgivne revisionsbemærkninger for en stor dels vedkommende indeholder supplerende og uddybende forklaringer til støtte for de aktuelle problemstillinger.

Det er Revisionsudvalgets opfattelse, at opfølgingsprocessen vil blive styrket, såfremt forvaltningerne i indstillingerne til udvalgene anfører konkrete og specifikke korrigerende handlinger til imødegåelse af de risici, som er anført i form af revisionsbemærkninger.

Revisionsudvalget har tillige konstateret, at der for mange af de besluttede korrigerende foranstaltninger i anledning af revisionsbemærkningerne ikke er anført terminer for implementering heraf, ligesom der kun i meget få tilfælde er anført hvilken organisatorisk enhed/chef, der er ansvarlig for implementeringen af foranstaltningerne.

Revisionsudvalget anbefaler, at der fremover i indstillingerne til udvalgene om godkendelse af foranstaltninger angives en tidsfrist for implementeringen heraf. Dette tiltag vil forbedre grundlaget for revisionens opfølgning.

Det er endvidere Revisionsudvalgets opfattelse, at implementeringen af foranstaltningerne vil blive styrket i de enkelte forvaltninger, såfremt det anføres hvilken enhed/chef, der har initiativpligten.

4. Revisionsudvalgets behandling af 2 resterende sager vedrørende regnskabet for 2007 samt Økonomiudvalgets indstilling hertil.

Borgerrepræsentationen godkendte den 11. december 2008 Økonomiudvalgets betænkning over Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007.

Økonomiudvalgets betænkning indeholdt af praktiske grund ikke følgende 2 sager vedrørende Beskæftigelses- og Integrationsudvalget:

- Lovpligtig beretning om Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 på beskæftigelsesområdet.
- Lovpligtig beretning om Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 på beskæftigelsesområdet – løntilskud mv.

Økonomiudvalgets indstilling

Økonomiudvalget afgiver på grundlag af Revisionsudvalgets forberedende arbejde følgende indstilling til Borgerrepræsentationens beslutning med hensyn til de af Revisionsdirektoratet fremsatte revisionsbemærkninger:

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget besluttede foranstaltninger i anledning af Revisionsdirektoratets revisionsbemærkninger til 2 resterende sager vedrørende regnskabet for 2007 godkendes.

Økonomiudvalget, den 1. december 2009

Ritt Bjerregaard

Klaus Bondam

Jakob Hougaard

Mikkel Warming

Mogens Lønborg

Pia Allerslev

Bo Asmus Kjeldgaard

Anne Vang

Jesper Christensen

Ikram Sarwar

Manu Sareen

Trine Schaltz

Carl Christian Ebbesen